

Se mottakere

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lena Helvik, +47 37 01 78 13

Etablering og vedlikehold av kunstige sandstrender - informasjonsbrev til kommunene

---

Etablering og vedlikehold av kunstige sandstrender er tiltak som kan kreve tillatelse etter bl.a. plan- og bygningsloven og forurensningsloven. Kommunen bør informere innbyggerne om regelverket som gjelder for å etablere og vedlikeholde kunstige sandstrender.

Mange grunneiere langs kysten ønsker å etablere eller vedlikeholde sandstrender for å tilrettelegge for bading og fritidsaktiviteter i sine nærområder. Utlekking av sand i sjøen kan i tillegg til å virke privatiserende for allmennheten også påvirke biologisk mangfold negativt og føre til forurensning ved partikkelspredning.

Påfylling av sand for å etablere en kunstig sandstrand, og for vedlikehold av eksisterende sandstrender, er tiltak som kan kreve tillatelse fra kommunen etter plan- og bygningsloven og fra Statsforvalteren etter forurensningsloven.

Kommunen bør informere innbyggerne om regelverket som gjelder for å etablere og vedlikeholde kunstige sandstrender.

1 Vurdering av tiltaket etter plan- og bygningsloven

Kommunen vurderer og avgjør hvilken saksbehandling som er nødvendig etter plan- og bygningsloven, og må ta stilling til både lokalisering, påvirkningen på omgivelsene og størrelsen på tiltaket.

1.1 Forbud mot tiltak i strandsonen

Etablering og vedlikehold av kunstige sandstrender omfattes ofte av forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet i strandsonen, jf. plan- og bygningsloven § 1-8 andre ledd, og vil ev. være avhengig av dispensasjon fra dette byggeforbudet.

1.2 Gjeldende plan

Kommunen må avklare om tiltaket er i samsvar med gjeldende plan og bestemmelser for det aktuelle arealet, eller om det er avhengig av dispensasjon fra gjeldende plan.

1.3 Vesentlig terrenginngrep

Påfylling av sand er ofte å anse som et «vesentlig terrenginngrep», og vil ev. være søknadspliktig, jf. plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd bokstav k. Søknadsplikten gjelder uavhengig av hvorvidt tiltaket er i tråd med arealplan eller andre bestemmelser i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Kommunen er myndighet til å vurdere om tiltaket er søknadspliktig. I denne vurderingen er det ikke tilstrekkelig kun å se på terrenginngrepets størrelse alene, en må også se på de virkningene terrenginngrepet gir. I sårbare områder som for eksempel strandsonen, vil også mindre inngrep kunne få store konsekvenser og dermed anses som vesentlige. Flere mindre utfyllinger (for eksempel ved vedlikehold) kan over tid føre til like store endringer i terrenget som ett større inngrep. Selv om ett enkelt inngrep ikke er stort nok til å etablere søknadsplikt, bør saken ses i sammenheng med tidligere inngrep.

Det kan være nødvendig å vurdere dispensasjon fra plan og/eller byggeforbud, også for kunstige sandstrender som er så små at de ikke omfattes av søknadsplikten etter plan- og bygningsloven § 20-1.

1.4 Vurdering av skade/ulempe

Hvis kommunen kommer frem til at saken trenger tillatelse og/eller dispensasjon etter plan- og bygningsloven, må det vurderes hvilke potensielle skader eller ulemper tilført sand kan ha for miljøet. Tilført sand kan endre livsvilkårene for fisk og andre arter, og påvirke marine naturtyper og habitat i tilknytning til tiltaksområdet. Sanden kan også spre seg til et større område enn der den blir lagt opprinnelig. Videre kan sanden inneholde forurensning og levende organismer, bl.a. fremmede arter, som kan gi uheldige konsekvenser for miljøet.

2 Vurdering av tiltaket etter forurensningsloven

Å etablere en kunstig sandstrand, ved å tilføre sand til grunn eller vann, regnes som forurensning, jf. forurensningsloven § 6. Store mengder sand kan bl.a. slamme ned områder med viktige naturkvaliteter.

Forurensning som medfører "nevneverdige skader eller ulemper" er i utgangspunktet forbudt, jf. forurensningsloven § 7 første ledd og § 8 tredje ledd. Hva som regnes som nevneverdig skade eller ulempe, og dermed er søknadspliktig, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Statsforvalteren kan gi tillatelse på gitte vilkår til å gjennomføre tiltaket ut fra en betraktning om at fordelene ved tiltaket er større enn ulempene for miljøet. Dette fremgår av forurensningsloven § 11.

Den som planlegger å legge ut sand (tiltakshaver), skal sende en søknad til Statsforvalteren. Dette gjelder selv om tiltaket har fått tillatelse etter plan- og bygningsloven, eller eventuelt ikke er søknadspliktig etter denne loven. Statsforvalteren skal da vurdere om det er behov for særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11.

I tilfeller der det allerede er gitt tillatelse til tiltaket etter plan- og bygningsloven, og miljøforholdene er tilfredsstillende ivaretatt, er det ikke nødvendig med egen behandling etter forurensningsloven. Det er imidlertid forurensningsmyndigheten (Statsforvalteren) som avgjør om miljøforholdene er tilfredsstillende ivaretatt.

Statsforvalteren kan ikke uten samtykke fra planmyndighet (kommunen) gi tillatelse etter forurensningsloven hvis dette er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd annen setning.

3 Avklaring etter andre regelverk

Å etablere en kunstig sandstrand kan også kreve avklaringer etter annet regelverk. Hvilken saksbehandling som er nødvendig, beror på forholdene i hver enkelt sak.

Kommunen bør samordne behandlingen etter flere lovverk. Det kan bl.a. være nødvendig å vurdere tiltaket etter kulturminneloven og havne- og farvannsloven. Planer som berører vernet areal, trenger avklaring etter verneforskrift. I disse tilfellene bør kommunen avvete behandlingen etter plan- og bygningsloven.

4 Oppfølging av gjennomførte tiltak

Etablering av kunstige sandstrender uten ev. nødvendige tillatelser og/eller dispensasjon er ulovlig.

Kommunen er ansvarlig for, og har i utgangspunktet en plikt til å forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 32-1 første ledd, men kan avstå fra å forfølge ulovligheter av «mindre betydning», jf. § 32-1 andre ledd i samme lov. Uavhengig av en ev. ulovlighetsoppfølging, bør tiltakshaver normalt gis anledning til å søke ettergodkjenning.

Statsforvalteren har myndighet til å følge opp brudd på forurensningsloven. I alvorlige saker kan Statsforvalteren anmelde forholdet til politiet.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggruppetleder forurensning
Miljøvern avdelingen

Lena Helvik
rådgiver
Miljøvern avdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL